

VOJENSKÁ TERMINOLOGIE

Při různých opatřeních operační a taktické přípravy velitelů a štábů stáváme se svědky používání terminologie a výkladů některých pojmů operačního umění a všeobecné taktiky. Je pochopitelné, že tyto otázky nejsou rozhodující pro posuzování schopností a připravenosti. Máme však za to, že jsou na druhé straně natolik důležité, abychom i v našem slovním vyjádření byli přesní, své myšlenky formulovali jasně, což zásady vojenského jazyka vyžadují. V první řadě tento požadavek je nutné uplatňovat ve výuce posluchačů vojenských škol a akademií.

Tento nedostatek vyplývá mnohdy z přehlížení nepřesností, ale i různého výkladu v některých předpisech, který je způsoben zejména různou dobou jejich vydání.

Kolektiv katedry operačního umění VA AZ využívá možností časopisu Vojenská mysl a po konzultaci s ostatními katedrami školy chce se podělit se čtenáři se svými názory. Chtěli bychom se postupně zaměřit na zpřesnění terminologie a pojmů v různých oblastech operačního umění a všeobecné taktiky. V pozdější době by tyto příspěvky mohly sloužit i jako podklad ke zpracování nového vojenského terminologického slovníku, který by nedostatky odstranil.

...

V dnešním článku chceme věnovat pozornost otázkám **přesunů vojsk**.

Předpis Vševojsk-1-1, vydaný v roce 1964, v hlavě 7, článek 138 uvádí:

„Svazky a útvary se mohou

— **přesunovat pochodem,**

— **přepřevážet** se po železnici, vzduchem, po vodě anebo kombinovaným způsobem.

Základním způsobem přesunu vojsk je pochod.“

Článek 139 uvedeného předpisu pak pokračuje: „pochod je organizovaný přesun vojsk v pochodových proudech po komunikacích a po pochodových osách...“

Vojska se **přesunují**

— na vozidlech,

— motostřelecké jednotky též pěšky (na lyžích).

Tanky, samohybná děla a jiná pásová vozidla se mohou **převážet** na podvalnicích.

Naproti tomu předpis Oper-1-1, vydaný v roce 1968, v hlavě 7, článek 373 uvádí:

„**Přesuny** se uskutečňují

— pochodem,

— na vozidlech,

Generálmajor ing. Jaromír Jašek
podplukovník ing. Břetislav Janík, CSc.

- přepravou po železnici, vzduchem a po vodě nebo
- kombinovaným způsobem“.

V současné době se setkáváme i s pojmem „Vojenská doprava“, která je „soubrem činností, kterými se uskutečňuje pohyb (jízda, plavba, let) dopravních prostředků po dopravních cestách a přeprava osob, věcí, nákladů dopravními prostředky a zahrnuje dopravu: automobilní, silniční, vodní (řiční), vzdušnou, železniční“. Vojenská doprava tvoří samostatné odvětví národního hospodářství.

V předpise Oper-1-3, článek 23 se dělí vojenská doprava na:

- železniční,
- silniční,
- vodní,
- potrubní a
- vzdušnou **přepravu**.

Vzhledem k různému výkladu pojmů z oblasti přesunů vojsk v základních taktických a operačních předpisech pokládáme za nutné upřesnit a ujednotit tyto pojmy. Za nejvýhodnější považujeme používat této terminologie.

Přesun je pohyb, jehož cílem je přemístit vojska nebo materiál z jednoho místa na jiné, a to:

- za zápolí na válčiště,
- z jednoho válčiště na druhé,
- uvnitř fronty i mezi fronty.

Je to základní termín, nadřazený ostatním pojmům.

Přesuny dělíme na:

- přesun na vozidlech,
- pochod,
- přepravu,
- kombinovaný přesun.

Přesun na vozidlech je druh organizovaného přesunu, při kterém se vojska přemísťují v pochodových proudech na **organických** automobilech, transportérech, tancích, případně těžká technika na organických podvalnicích.

Pochod je druh organizovaného přesunu, při kterém se vojska přemísťují pěšky, na lyžích, saních, koních apod.

Přeprava je druh organizovaného přesunu, při kterém jsou vojska nebo vojenský materiál přepravováni na zvláštních **neorganických** dopravních (přepravních) prostředcích.

Podle druhu použitých prostředků rozlišujeme přepravu:

- po železnici,
- vzduchem,
- po vodě,
- na vozidlech,
- potrubím.

Přepravu dále dělíme na:

- vojenské převozy (přeprava živé síly s vojenským materiálem),
- vojenské transportéry (přeprava jen vojenského materiálu).

Přeprava po železnici je přeprava s využitím železničních přepravních i bojových prostředků.

Přeprava vzduchem je přeprava vojsk a vojenského materiálu letouny, vrtulníky a kluzáky (materiál i dopravními rakety).

Přeprava po vodě je přeprava vojsk a vojenského materiálu prostředky říčního, popřípadě námořního loďstva.

Přeprava na vozidlech je druh přesunu, při kterém se vojska nebo vojenský materiál přemísťují na **přidělených** automobilech, transportérech, popřípadě těžká technika na podvalnicích.

Přeprava potrubím je způsob přepravy, především pohonných hmot pomocí vybudovaného nebo potrubními jednotkami postaveného potrubí.

Kombinovaný přesun je druh organizovaného přesunu, při kterém je použito dvou nebo několika druhů přesunů nebo je uskutečněn postupným překládáním vojsk nebo vojenského materiálu z jednoho prostředku do druhého.

Podle jiných hledisek můžeme přesuny dále dělit:

a) **podle úkolu:**

- přesun z hloubky, k frontě (u materiálu všeho druhu — přísun),
- přesun od fronty do týla (u materiálu, popřípadě raněných, nemocných, zajatců, poškozené bojové techniky — odsun),
- přesun podél fronty (boční přesun),
- ve všech případech i klamný přesun,

b) **podle situace:**

- při předvídání střetnutí s nepřítelem,
- mimo nebezpečí střetnutí s pozemními vojsky nepřítele,

c) **podle úsilí:**

- normální,
- úsilné, konané největší možnou rychlostí, s maximálním využitím denní a noční doby,

d) **podle denní doby:**

- denní,
- noční,

e) **podle stupně:**

- taktické,
- operační,
- strategické.

